

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre 10 1:1 — kr.
Félévre 5 " " "
Negyedévre 2 " 50 " "
Egy hónapra 1 " " "

Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **KOHÁNYI GYULA.**
Főmunkatárs: **IFJ. MÓRÍCZ PÁL.**
Kiadók: **HOFFMANN és TÁRSA.**

Hirdetési díj:

Negyedéves heti sorozat 5 kr. Nagyobb terjedelmű a többzetű hirdetések alk. szerint jutányos áron vételnek fel. Bélyeg-díjmal dem külön beiktatást 80 kr.

Szent István napján.

Debreczen, aug. 19.

Sok embernek idegen e név s jó néven sem veszi, ha róla mint nemzeti ünnepről emlékezünk meg. Pedig nincsen igazuk. Egy nemzetnek nemcsak egy ünnepe van, a magyar sem elégedhetik meg márczius 15-ikével. Márczius 15-ike a lelkesülés, a szabadság, egyenlőség és testvériség szentháromsága eszméinek magasztos ünnepe: e mellett szükségünk van olyan ünnepre is, amely megszilárdítja bennünk a hitet, meggyőződéssé teszi azt s akarattá varázsolja a lelkesedést. E szerint a magyar nemzeti eszmének kultuszában épenugy fel kell találnunk a hit szenvedéseinek nagypéntekjét és husvétjét, valamint pünkösdjét is, — s e három nagy ünnepet csakis október 6., márczius 15., és augusztus 20. jelképezhetik méltóan. Kívánatos tehát, hogy elterjedjen léleken is augusztus 20-ikának kultusza.

A magyar nemzetnek minden eszközt fel kell használnia arra, hogy az állameszmét, a függetlenség tudatát megszilárdítsa tagjai lelkében s erre más, mint a magyar állam újja alapításának emléknapja nem lehet alkalmas.

Körül vagyunk véve ellenséges népekkel jobban, mint valaha, sőt itt benn, az ország határain belül folyton kísértenek a különböző nemzetiségek különválási célzatai: csak a napokban láttuk,

hogy a szerb egyházi kongresszus megtagadta az engedelmséget a királynak s rögtön utána a román tulzók megjelentették hazaáruló tiltakozásukat, a pánszlávok sem télenek; mutatják a turóczi ág. hitv. ev. esperesi kerületben kitört zavarok: természetes tehát, hogy nekünk magyaroknak egyesülnünk, tömörülnünk kell a haza és a király iránt való szeretetben, tömörülnünk, hogy ne csak számban, hanem hódító erőben is elsőek legyünk a magyar föld népei között.

Mi volna alkalmasabb erre, mint Szent István napja, amelyet immár a törvény is a pihenés, a kegyelet, az elmélkedés napjául rendelt: fel kell azt használnunk, hogy tényleg legyen fogadtatja a rendelkezésnek. Ha némán el-siklunk felette, vagy felekezeti motívumok által vezetve idegenkedünk a benne rejlő nemzeti hivatásnak kifejtésétől, oda fogunk jutni, hogy el fogja hódítani a magyar munkás népet teljesen a szocializmus, amely immár veszedelmes hidrafejet nyújtogat a magyar hazában is. Meg kell ragadnunk Szent István napját, mint a magyar állam megszilárdulásának ünnepét, hogy képesek legyünk arra ami ma első sorban kötelességünk: a hazát szabaddá, gazdaggá és magyarrá tegyük. Ha ezt elértük, akkor, de csakis akkor fejthetünk ki igazán vallás erkölcsi missziót, nem szabad tehát, hogy épen ez tartson vissza közülünk akár egye-

seket, akár tömegeket a Szent István napjában rejlő nagy nemzeti hivatás teljesítésétől.

Nem tagadom én, sokat teszünk ma is a nemzeti haszna érdekében, vannak közművelődési egyesületeink megalakult a nemzeti szövetség, iskoláinkat hazafias szellem lengi át; de az mind kevés. A közművelődési egyletek és a nemzeti szövetség által kitűzött feladatott első sorban az iskolákban e nem csupán a már onnan kikerült nemzedék körében kell teljesíteni.

A ki magyar: magyarosítson! Ez a jelszó. De erre használja fel azt a nagy tényezőt, melyet iskolának és iskolába járó nemzedéknek hívnak. A Magyar Egyesület, mely azóta a haldoklás útjára lépett, valaha nyelvében él a nemzet! feliratu czédulákat terjesztett: elképzelhetetlen hatása volt: mert mindenki használta. Egyebet azonban nem tett s lassankint neveltségessé vált a tettel nem járó eszmehirdetés s az Egyesület ma haldoklik. Megalakult helyette a nemzeti szövetség, az tesz, de eszközei nem célra vezetők, mert nem használja fel működésében az iskolát, az iskolás gyermekeket. Meg kellene tanítani minden gyermeket, hogy a cukrot se egye meg, ha német, vagy bármiféle idegen felírás van rajta.

Csakis akkor lehet az állam megszilárdulását keresztül vinnünk, ha a harczoló nemzeti érzést bele oltjuk már

A „DEBRECZEN” TARCZAJA.

A lélek pihenése.

Lelkem pihenni vágy.
Kék menny borul rám végtelen,
Virágos pázsit nyughelyem,
Mint bársony sima, lágy
És föld előtt lelkem bezárul,
Ne tudjon a világ bajáról
Almatlan álminál.
Remélve vár, vár — ah hiában,
Fásult télelenség odujában,
Nyugalmat nem talál!

Kitárom lelkemet.
Föléledés érzés, gondolat,
Távol világba visz, ragad
Szárnyán a képzelet.
Szállongó eszmék fénye villan,
Majd szerte árad, majd csillan,
Napfényre éj homály. —
Forr, küzd a lélek — ah hiában!
Csapongó eszmék zavarában
Nyugalmat nem talál!

De im egyszerre csak,
Mint alkotó véső alatt
Kifejlik érzés, gondolat,
Alakra kél alak.

Lelkem gyönyörrel függ a képen,
Az alkotás nemes tüzeben
Gondterhe füstbe száll,
S esudálva érz, mily varázs van
A boldog esendes alkotásban —
— Im megnyugvást talál!

Torkos László.

Szent István-napi mulató.

— A „Debreczen” jogositott közleménye. —
Irtta: **Vértessy Gyula.**

Szent-István napja tavaly is meghozta az én saját külön vendégemet. Nem mondhatnám, hogy megkérdése fölött öröm könnyeket sirtam volna, mert eltekintve attól, hogy mikor kedves leányismerősei is vannak az embernek, hát nem szivesen tölti el a napot azzal, hogy egy öreg bácsinak mutogassa a kiállítás százszor megunt csarnokait.

De hát mit lehetett tennem! Már napok előtt megirta, hogy készülődik, és hogy alig várja, hogy rokonai kebléhez szoríthasson.

Más István napon bezzeg nem igyekezett hozzám! Rám se nézett, míg máshol is talált szállást, de most, hogy megszorult, hát jó voltam én is. Eszébe jutottam a lakás miatt, nekem pedig eszembe jutott a kts dominiuma, a miből én is kapok talán valamikor

valamit — és megirtam, hogy szivesen látom.

Aznap reggel azután be is rukkolt. Pontban hat órakor, a mi igen kellemes meglepetés annak, a ki öt órakor hajtja nyugalomra becses fejét. Különben jó, hogy olyan korán jött. Legalább nem kellett újra mosakodnom fekete bajuszpedrös esőkjai után.

Első dolga volt belém erőltetni egy fél üveg barackpalinkát:

— Ilyet az öregapád sem ivott! Magam főztem kis üstön. Ez után bizony megnyalhatná a száját akárci is!

Hiába magyaráztam, hogy nem nagyon szeretek alvás helyett ilyenkor pálinkázni, az öreg nem engedett a negyvennyolcából: — De hiszen ösém ezt meg kell inni, ha addig elsz is!

Valahogy csak lenyeltem s aközben hamarosan agyat akartam csinálni az öregnek, Mikor észre vette, hogy miben fáradozom, haragosan rám riparkodott:

— Hát minek nézesz te engem? Naplopónak? Azt hiszed, hogy azért törekedtem fel Pestre, hogy itt végigaludjam a napot? Szegyled magad te is, hogy ilyen későn még agyban találtalak! Fúj, utálok a lusta embe- reket. No, egy kettő, felkelni! Azután majd reggelizünk!

Nagy álmosan feltápáskodtam s felöltöztem.

az iskolás gyermekbe, sőt épen azok, a kik ma még Szent István napjától idegenkednek, a nem kath. felekezeti papi és tanítói kar tehetne e téren legtöbbet, mert az ő kezök alatt vagy olyan magyarok vannak, a kikben ez a harczkészség nincs meg, ha az érzés megvan is, vagy pedig épen magyarosítható idegen nyelvűek. A kath. felekezetre pedig mindkettő áll.

Mi természetesebb tehát, minthogy közös akarattal ragadjuk meg Szent István napját, mint nemzeti ünnepet s kezdjük el a magyarosítást az első mádságnál, mely a mindennapi kenyérről, szülcéért s hazáért a gyermek ajkán elhangzik!

Ekkor lesz Szent István napja igazi nemzeti ünnep!

Kohányi Gyula.

BELFÖLD.

A legfelsőbb elhatározás alá tartozó ügyek Az A—ny tegnapi száma szerint a minisztertanács az ő felsége legfelsőbb elhatározása alá terjesztendő ügyekről legújabbban teljesen új szabályzatot dolgozott ki, mely a régi, az 1867 évi 64 miniszterelnöki szám alatt kiadott szabályzattól sokban eltér. A lenyegesebb változások közül felelőnk azt, hogy a tisztviselőknek fizetés nélkül való kinevezése többé nem tekintetik czimadományozásnak s az oly osztályú hivatalnok állásra vonatkozólag, melyek betöltése az új szabályzat értelmében, miniszteri hatáskörben történik, a fizetés nélkül való kinevezés is, mely eddig egészben ő felségének volt fentartva, ezentúl miniszteri hatáskörbe is tartozik. Az állami tisztviselők kinevezése, a VI fizetési osztálytól bezárólag felelő terjesztetnek csak ő felsége legfelsőbb elhatározása alá, úgy hogy ezentúl a miniszteri titkar, pénzügyigazgató stb. kinevezése is a miniszteri hatáskörbe esik vissza. Az ügyvézi kar tagjainak áthelyezése az 1891 XVII t.-cz 53 §-ából kifolyólag tisztán a miniszter hatáskörébe utaltatik.

Az egyházi javak elidegenítésére és meg-

terhelésére nézve is egészen új rendelkezéseket tartalmaz az új szabályzat, a mennyiben fikszirozza, hogy mily nagy összegeknél kell kikérni ő felsége legmagasabb beleegyezését.

Az állami munkálatok fogantatásának jóváhagyás, ő felsége elhatározása alá lesz bocsátandó, ha a költség 100000 frtot meghalad, bárha a költségről, a költségvetésben gondoskodva van is. Az ezen munkák tárgyában kötött szerződések jóváhagyása azonban legfelsőbb jóváhagyást nem igényel.

Temetetlen csontok. *)

Debreczen, aug. 19.

Magyarország és a Kelet sorsa összekötte, . . . látszott lenni, a mikor az ifju III. Béla király jövője felől almodozott. És bárha fatum athuzta az emberi elme számításait s Magyarország keleti nagy hatalma meg nem valosult utópia maradt, Béla királyunk lelkét megerősítették eszményei, megtanították magásra törni a tiszta idealok szárnyait.

Melán jegyezték meg róla, hogy ritka fejedelem ment át annyira az élet iskoláján, mint ő. A byzanci udvar miazmás légkörében nőtt fel, feslett erkölcsű idegenek között, és Béla király nemes királyi erkölcsű, és igaz magyar maradt. Magyar volt erkölcsében, magyar volt lelkében, az volt tetteiben s ha ezekben idegen példák után ment is, nem lett velők kárára nemzetének.

Országlása fényes nem lehetett, de jótékonyan hatott hazájára; Béla király rokonszenves alakja maradt a történetnek és őt is meg kell ismerni annak, a ki sóvárogva gondol a nemzeti dinasztia emlékére.

Inkább külső eseményekben kell keresni, ha uradalmában idegenszerűséget vélnek feltalálni. A papi rend korában már trónra lepte előtt feltőle neveltetése miatt, de a jövő megmutatta, hogy e félelem nem nyert alapot a vallásos kultusz rovására, a mit Béla király, a kereszties hadakka szemben tanusított loyális magatartása bőven igazolt. Sőt ugyancsak rajta volt, hogy országa és a szent szék között meg legyen a szoros összeköttetés és barátságos viszony, a mi Béla király sikerült is. A ciszterciák és premontrai rendek megho-

*) Abból az alkalomból, hogy holnap nem temetik el III. Béla királyt. Szerk.

nosítása csak újra megerősítette ezt a viszonyt.

Egyes intézményeiben megtalálható bár a byzanci befolyás, de azok a nemzeti élet egészére csak alakító, csak üdvösen ható institucziók voltak; az irásbeliség hehozatáiban, a trón külső fényének emelésében senki sem látja ma már a szimplexsz kópizáló intézményeit, egyházi építkezéseiben senki sem kárhoztatja a külföldi befolyást.

Bizanczban nevelkedvén, azt hitték róla, hogy csupán eszköz lesz a trónon a mint merőben eszközözé is akarták őt tenni; de hogy e törekvés mennyire nem valósulhatott meg, mi sem mutatja jobban, mint az a történelmi valóság, hogy épen Béla egyik legfőbb törekvése volt, nemzetét a nyugathoz közelebb vinni. Ide törekedett családi összeköttetései által is, és az Árpádok az ő idejében összeköttetésben voltak már a nyugat csaknem minden nagyobb dynastiájával.

De hármennyire kereste is Béla az összeköttetést a nyugattal, egyet mégis fenn tudott tartani azzal szemben, a mi utána sokszor, nagyon sokszor csaknem elveszett; fenn tudta tartani hazája függetlenségét, nemzeti szabadságát.

A mig az egész nyugat megbódolt az erős Henriknek; mig a görög császár, Anglia és Franciaország meghajolt a hatalmas császár előtt, Magyarország megmaradt a szabadság, a nemzeti függetlenség kicsiny, de erős hazájának.

Nem szolgál-e ez történelmi bizonyosságnak a még ifju nemzet hatalmas életerejének, ami később is sokszor megnyilatkozott ugyan, de az őt átkaroló polypot lerázni alig volt képes.

És nem találjuk-e meg Béla király éles eszének tanubizonyosságát is itt.

Ez lehetne Béla király uralkodásának legmagrajzolt kepe.

S a jó fejedelmet, a ki bejárja az országot, hogy igazságot szolgáljon, a bátor katonát, az ügyes diplomatát újabb megint gyakran emlegetik. Porladó esontjait 1848-ban megtalálták Szekesfehértárt és a napi lapok hirrovatában többször olvashatni róla azóta — nagyobb tisztelet okáért ritkított garmond betűkkel szedett — profán dolgokat. A magyar közönség olvashatta belőlük, hogy hol itt, hol ott hanyódtak s hétszáz éves nyugalma végén szennyes rongyok közé kerültek porladó esontjai.

No menjünk!

— Hova a pokolba? Én bizony nem iszom azt a ti keményítőből meg csigóriából csinált kavéöttyötöket! Itt a szalonna, a mit a néned betett a taskámba, majd ezt kavézuk meg.

A szalonna avas volt s alig birtam legyömszölni, de az öreg folyton dicsérte s így én se szidhattam.

— Ugye, ez azután reggeli?

— Az am! — feleltem fanyar arccal — Hanom most azután már menjünk ki az utcára. Legalább ha felkeltem ilyen korán hát hagy élvezzem a reggelt.

— Bizony nem megyek én egy tapodtat se! Először szívjunk el egy két pipa dohányt. Hoztam ám fel remek dohányt.

Rágyújtottunk. A remek dohány kegyetlenül marta a nyelvemet, de azért, politikai tekintetekből ezt is dicsertem.

— Nagyszerű dohány!

Az eredménye az volt, hogy meg kellett ismételnem a pipát.

Közben az öreg sűrűn hajtogatva a honi barackpálinkát, elámosodott;

— Ej, mégis ledőlök egy kicsit.

— Jó, addig én megyek egy kissé jár-kálni.

— De bizony nem megy! Én itt nem maradok magam, hogy valami gezember rám törjön és elpusztítson.

— Most? Fényes nappal!

— Ej tudom én, hogy ebben az átkozott Babylonban éjjel nappal ölnék, gyilkolnak.

Lefeküdt s nekem ott kellett maradnom

örnek. Egy pár percz múlva már a leggyönyörűségesebben hortyogott.

Engem várt azalatt a kis leányom, hogy elkísérjem a körmenetre, de nem mozdulhattn. Hallgatnom kellett az öreg felséges muzsikáját.

Delfelé ébredt fel. Sürgettem, hogy öltözzék fel. De hallani sem akart róla. Ő bizony nagyon kényelmesen érzi magát így is. Meg aztán ugyse óhajt a vendéglőben ebédelni, mert ott büdös hust adnak, meg mérges ételeket, mérég drága áron.

Majd csak itthon tarisznyáznak!

S újból neki kellett látni az avas szalonának, meg a csirke, liba maradékoknak, amit az öreg felhozott. Azután elém pakolt egy üveg bort.

— A legjobb boromból való! Neked tartogattam.

Átkozott izű, roz, nyulós bor volt. Alig birtam lenyelni egy két kortyot.

— Ne is idd mohón. Királyi ital! Méltó csöppenként nyellessük.

— Ebedután hová megyünk? kérdeztem tőle.

— Hát hová?

— A kiállításba.

— Ohó! Ott rengeteg ember van és a zsebmetszők működnek. Én nem raboltatom ki magam!

— Menjünk a várba!

— Hogy leszakadjon a sikló! Nem én.

— Nézze meg a földalatti villamost.

— Hogy oda éjtek? Nem azért jöttem én fel Pestre.

— Nézzük meg a körképeket!

— Biz én nem csavargok gyalog.

— Hát kocsira ülünk.

— Hogy az egész vagyonomat odafizessem a rongyos kocsisoknak? Olyan nincs.

— Menjünk Ós Budavárba?

— Oda száz pengő is kevés, azt mondják.

— Hát Konstantinápolyba?

— Hogy belefutjak a vízbe? Nem ettem gombát.

— Majd eldiskurálunk pipaszó mellett Szerencsére ismét elaludt és nem kellett diskurálni.

Ugy hat óra tájban egyszer csak feljött:

— Tyü, tán már el is kitém.

— Mikor indul a vonatja?

— Kienezkor. Most meg már hat óra.

Menjünk!

— Ki a vasúthoz?

— Ki hát, Inkább várjunk a vonatra, minthogy lekessem.

Beleegyeztem, csakhogy kimozduljunk már othonról, Gyalog azután kibandukoltunk. Odakint sört hozatott az öreg, amitől teljesen elázott. Alig tudtam felrakni a kocsiba.

Bucsuzól nem tudtam megállni, hogy ne kérdezzem tőle, hogy voltaképen miért törekedett fel ha semmit sem látott.

— Miért? Mert illendő ilyenkor feljönni Pestre. Meg azután odahaza le is szólnák az embert, ha fel nem jönne. Azt hinnék, hogy olyan koldus, hogy erre se telik. Becsületből kellett feljönni! . . .

Ötven év múlva kerülnek az őket megillető helyre. Tehát egy fél század múlva tudott a kegyelet méltóan megnyilatkozni.

Mintha ebben a kegyeletben volna valami, a mi nem kegyelet, mintha az utolsó ötven év nemzedékének a régen elmult embereitől kellene ezt megtanulni, talán éppen III. Béla példájából, aki annyira buzgólkodott László kiéály emléke körül.

Vagy talán nem is nagyot mulasztottunk itt.

Talán annyi érdemest cselekedtünk, annyi dicsőséget szereztünk, hogy jeles királyaink porló hamvai nem is lehetnek többé szent relikviái e letűnt idők dicsőségének. Talán a mult dicsősége csak aranyos illúzió már, a jelen dicsősége pedig aranyos valóság, s így könnyen elpárolhatjuk amazt az ócskaságok közzé.

Nem, nem.

Hiszzen elhalt nagyjaink emléke soha sem lehet csupán a multé: követelnünk kell abból a jelenek, hogy az élő nemzet szívét erősítse, lelket felemelje, egész valóját megnevelje. És esztendőket nem lehet a muzeumi régiségek ritka példányainak tekinteni, hanem ösze kellene hordani a magyar nemzet pantheonjába, a melynel magasabbat, nagyobb dicsőségre több szenvedésre emlékeztetőt egy nemzet sem emelhetne soha.

Fel kellett volna építenünk régen a nemzeti történet szent templomát, hol leborulhasunk az igazi nagyság hatalma előtt s tisztázást erőt keresnünk a további küzdelemre, ahol velük érezzük a nemzet egész multját, minden tanulságával s azokban megismerjük a nemzeti élet végétét.

Az aradi temető, a rostosói sir egy-egy kis utszéli kereszt, egy-egy kis kápolna a hosszú uton, amelyen a nemzet ezer év alatt haladt.

Es mennyi ily kereszt van a magyar történelem kálváriáján.

Milyen felemelő, magasztos gondolat volna együtt látni, együtt tudni ezeket; a hazafiai érzelmek soha ki nem apadó forrása lehetne; ezer esztendő történetének semmi kincsével fel nem érő gazdagsága.

Béla király újra nyugalomra tér, kegyeletünk azonban hozzá méltóbban is megnyilatkozhatott volna.

Mit lehetett, mit kellett volna tennünk a mi összekösse a sokszor együtt emlegetni szokott multat és jövőt?

Nem az lett volna-e legméltóbb, a történeti hivatás öntudatának kifejezésére, ha már régen-régen odatűzzük a kegyelet az elismerés, a szeretet mirtusát az öntudatos történeti korszak neme, uralkodójának porló hamvai fölé?

Törvényes lehetett volna iktatni a nemzet kegyeletes akaratát, és a mit most egy egy nemesen dobogó szív valósit meg, azt egy nemesen gondolkozó e g é s z nemzet, a történeti hagyományok szent relikviáit lelkében őrző egész nép valósithatta volna meg.

Herczeg Béla.

KÜLFÖLD

A francia köztársasági elnök Oroszországban. F a u r e Felixnek, a francia köztársaság elnökének fogadtatására Pétervárott nagyszabású előkészületeket tesznek. Az elnök tegnap indult és e hó 23-án érkezik a kronstadti kikötőbe, onnan Pétervárra utazik s a következő napot (aug. 24.) Péterváron tölti. Az orosz főváros községtanácsa, a város háza dísztermének falaira, ahol az elnököt ünnepélyesen fogadják. Páris és Pétervár látkepeit fogja festetni. A községtanács azonban kívül a francia hajóraj mind a három hajójának masszív ezüstből egy-egy testvériességi kelyhet készítet ajándokul. A francia tengerésztestek és matrózok pedig igen értékes cigaretták szelencéjét kapnak emléke. A város házanak monumentális lepcsője pompás aranyozott hibor baldachinál lesz ékítve, a melyet a francia orosz barátság különféle jelképei fogják díszíteni. A baldachin alatt fogják felállítani a c z á r, a c z á r n é

és a Faure szobrát. A baldachin fetső részén pedig a párisi notredame és a Pétervári Szent Izsák székesegyház képei lesznek. A nagy Bazár és a newszky perspektive csaknem összes épületeit szőnyegekkel és virágokkal díszítik fel. A kazán székesegyház téren nagyszabású szökőkutat készítenek, amelynek közepén a francia köztársaság szoba fog állani. Ezt a szökőkutat a látogatás emlékére Faure szökőkutnak nevezik el. A város több részén diadalkapukat emelnek. Ugymint a Miklós hid végén és ama utcákon, amelyekben át az építendő francia kórházhoz fog menni az elnök hogy annak alapkövét letegye. A különféle küldöttsége ezüst tányéron kenyeret és söt fog Faurenak átnyujtani. A francia gyarmatok városai pompás albumot nyújtanak át az ünnepeltnek, az illető városok tájképeivel. A Néva tachiub nagy reggát rendez, a biczikista egylet pedig nemzetközi versenyt, a melyen a győztesek francia orosz érmét kapnak. A kronstadti tengerész klub a francia tengerészek tisztelőre lakomát adnak. Pétervár több helyén népiünnepélyeket rendeznek. A francia hajóraj fogadására a kronstadti kikötőben virággal díszített hajókon, ezerre menő közönség zeneszó mellett vonul ki. A város fényesen ki lesz világítva. Az ünnepélyekre Pétervárra érkező idegenek között több mint ezer francia van.

A Sztoliov gazdája. Sztoliov gazdája tudvalevőleg megsértette Ausztria-Magyarországot és uralkodóját. Azt hihette volna az ember, hogy a miniszterelnök gazdája nem azonosítja magát a bárdolatlan szolga csunya kifakadásával. Ferdinánd nem nyilatkozott ugyan, de mindenki úgy fogta fel a dolgot, hogy csak azért hallgat, mert nem akarja az ő jobb kezét, Sztoliovot dezavualni. Ennek a felfogásnak hívei azonban csalódtak. Ferdinánd nemcsak hogy el nem ítélte miniszterelnökének Ausztria Magyarország ellen intézett otromba támadásait, hanem újabb sértéssel tetézte. A Frankfurter Zeitung azt az értesítést közli, hogy Ferdinánd konstantinápolyi tartózkodása alkalmával meglátogatott minden nagykövetet, csupán Ausztria Magyarországét mellőzte, elannyira hogy a névjegyet sem küldötte el neki. Természetes, hogy a bolgárfejedelmek ez a sértése csak fokozni van hivatva azt az erélyt, melyel a közös külügyminiszter a hercegező Balkán állammal szemben eljárni tartozik.

Irodalom, hirlapírás.

Ha megindul egy új lap, ennek elmulasztathatlan, legelső teendője dicsékedéssel hirdetni, hogy milyen nagyszámú és jeles írói gárda fog állani a háta mögött. Aztán megjelenik a lap, a jeles gárda kitesz magáért, az idő mulik, előfizetők azonban nem jönnek és az újság csak lézeng, végre beadja a kulcsot.

De ime egy másik eset a közelmúltból: megindul egy új lap, a mely csupán annyit hirdet, hogy ilyen és ilyen szellemben kíván politikai és társadalmi működés folytatni; nagyszámú és jeles írói gárdával nem dicsékeszik. Ez a lap megél és egyre jobban terjed. Ebből a két példából tanulságos következtetéseket volnának. És pedig:

Higgye el az olvasó, hogy manapság a nagyobb hirlapok, politikai és társadalmi irányuktól eltekintve, egyformán jól kiszolgálják a közönséget. Ha más szavakkal is, de ugyanaz van megírva mindegyikben. Mert minden újság egyformán értesül minden eseményről, egyformán rendelkezésére állanak a különböző hírforrások: Budapestre nézve a hírszolgálat teljesítő könyvomatok lapok; a külföldre nézve a távirati ügynökségek. Ezenkívül a vidéki levelezők és a külföld fővárosaiban élő állandó tudósítók egész serege gondoskodik arról, hogy minden jelentékenyebb esemény táviratilag adassék az általuk képviselt lapok tudtára.

Kíváncsi a hírszolgálatban csupán az úgynevezett r i p o r t k é p e z, a melynek lényege abban állana, hogy az egyes lapok saját dolgozóitarsaikat küldik ki referálni olyan eseményekről, a melyek kiváló jelentőségük

és a melyekről a távirati ügynökség sokszor czélzatos jelentéseket ad ki.

Ezt a riportot azonban sok hirlap úgy fogja föl, hogy egy-egy érdekes eseményt, a mely egyáltalán nem tartozik a nyilvánosság elé, kiméletlenül oda hurczol. Némely újság ambícióját helyezi abba, hogy legalább egy olyan hírt közöljön mindennap, amely a többi lapokban nincsen meg. Ilyenkor a riporter elégedetten dörzsöli a kezét, a szerkesztő pedig megveregeti a vállát, mondván: Barátom, ön ma kitett magáért. Nemrég történt például, hogy egy liberális napilap kéthasábos tudósításban részletesen megírta, mint kapta egy huszárcapitány a feleségét hűtlenségben: a jelenet úgy volt leírva, mintha a riporter lát-hatatlannul benn lett volna a szobában és mindent látott volna. A tisztességes olvasók megbotránkozva kérdezték akkor; minő joga büszköltnak a családi titkok a nyilvánosság elé? Hát egy újságnak már minden szabad? Egy riporter előtt semmi sem szent többé? Olyan hallatlan volt ez az eset még annál a lapnál is, hogy a laptrájdonos az egész szerkesztőséget azonnal elcsapta.

De ha az a czél, hogy lehetőleg minden érdekes dolog, a mi a világon egy nappal előbb történt, másnap az olvasóknak föltálatassék, akkor mindennapi száz és százoldalas köteteket kellene kiadni.

Nézzük csak a külföldi, francia, német, angol újságokat: heteken, sőt hónapokon át Magyarországnak még csak neve sem fordul elő azokban, mialatt mi alig győzzük a sok itteni eseményt regisztrálni. Ebben tehát egyáltalán szó sem lehet a lapok egymásközi versenyről.

Tény azonban, hogy a lapok mégis versenyeznek egymással. A közönség pedig, a mely több újságot olvas, ezeket összehasonlitja egymással és rendszerint kiválaszt magának a sok közül egyet, a melyhez aztán szeretettel ragaszkodik.

Egy megállapodott lapnak ezen a módon lesz jó vagy rossz renoméja. Magyarországon mindenki szeret politikálni és valamelyik politikai párttal minden lapolvasó rokonszenvez, osztja a vezércikkekben nyilvánuló «közvéleményt» és megszeret, vagy legalább elfogad egy csomó író, a kik az ő kedvencz lapjában gyakrabban szerepelnek.

Es eljutottunk egy furcsa tüneményhez, a mely csupán a magyar irodalomban ss sajtóban észlelhető. Abban áll ez a tünemény, hogy a hirlapok nagy irókat csinálnak és ezeket a közönségre rátukmálják. Továbbá: ezek az írók nem az által lesznek nagyok, hogy valami maradandó irodalmi alkotást hoznak létre, hanem azért, hogy szolgálják az illető hirlapokat tárczákkal és karczolatokkal. De nem névtelenül mint a többi munkatársak, hanem gondolán oda téve neveiket dolgozataik fölé. Ha sorra vesszük író embereinket, nagyon keveset találunk olyant a ki nem azért szerzte nevét, hogy az újság tárczarovatában mondta el, a mi mondani valója volt. Nálunk még a könyv is úgy támad, hogy egy csomó tárczát valaki összegyűjti és nyakába varrja egy kiadónak, ha lehetséges, avagy külön kötetben is megjelenet egy regényt, miután azt valamelyik lap már közölte.

Minthogy a lap cikkei többnyire névtelenül jelennek meg, az a verseny, a melyet irodalmi nívó tekintetében a lapok folytatnak jóformán csak a tárczarovatra szorítkozik. Csodálatos módon a közönség is azt hiszi, hogy jó tárczákat csak egy-két lapban olvashat és hogy jó tárczairók csupán ezeknél a lapoknál vannak. Mikor aztán egy új lap ilyen kitűnő tárczairó nevekkel megindul és nemsokára meg is bukik ámulva kerdezi a közönség és az írók: hogyan volt ez lehetséges? Hát a közönségnek nem kell a legjobb?

Nem kell. A közönségnek a hirlap kell. A tárczákat, karczolatokat ép olyan hevenyében írják, mint a napi híreket. A nagyobb részük el van nagyjazva. Maga az író, mikor hónapok múlva elolvassa egy egy tárczáját, szinte röstelkedve látja azok hiányait. Hába, sebtiben nem lehet maradandó becsü

dolgokat írni. A tárcza célja szórakoztatás, vagy ismeretterjesztés.

Manapság százan és százan képesek egy feladott vagy kitalált témát kitűnően megírni, olyan kitűnően, hogy ha sok, egy témáról szóló tárcza más-más író által megírva egyszerre jelennek meg, és pedig névtelenül, alig lehetne eldönteni, hogy melyik a legjobb.

A hírlapolvasó közönség ösztönöszerűleg érzi ezeket az igazságokat. Három év előtt olyan apparátussal indult meg egy magyar napilap, a minővel még egy sem. Hirdetve volt, hogy a legjelesebb tárczások egész csapata szegődik a laphoz rends. dolgozó társnak. És ezek a legjelesebb írók csakugyan irtak oda tárczákat és a lap mégse kellett senkinek. — Mert a közönség nem a tárczákat és tárczásokot szereti, hanem szereti magát a lapot. Ha a tárczarovat jó, annál jobban szereti. Mégis úgy látszik, hogy a közönségnek csupán egy részere tukmálták rá a lapok azt a hitet, hogy csak egy bizonyos név kell a tárcza fölé vagy alá és akkor az a tárcza, mert abban a lapban jelent meg, kitűnő.

A nélkül, hogy kritikát gyakovrolnék tárczairónk fölé, a mire nem vagyok illetékes, csak tényeket hozok fel. Tóth Béla hosszú éveken át csak egy lapnak irt tárczákat; és ez a lap nagyon örült ennek olvasóival együtt. Történt aztán, hogy Tóth Béla másik laphoz került, ahol nem kevésbé jó tárczákat irt, és akkor senki sem mondta, hogy ez a másik lap jobb lett, mert Tóth Bélától hoz tárczákat. Viszont az a lap, a melytől Tóth Béla megvált, semmi változáson nem ment keresztül, a közönség szintén nem reklámálta egykori kedvenet, hogy hová lett, hanem ellogadta helyette jó tárczairónak azt, ki utána kezdett írni és ki Tóth Bélanak talán nyomába se lephetett. Egyetlen laptól, egyetlen tárczairótól sem pártolt meg el azért, hogy valamelyik tárczairónak utánamenjen. Nem az írók csinálják a lapokat.

Ellenben egy kezdő író nagygyá nevelhet egy lapnál az, aki ott ur. Nincs könnyebb dolog ennél. Írat vele a tárczarovatban igen sűrűn. Meglehet, hogy az új név nem tetszik a közönségnek, de mert százszor is látja egy-egy tárcza fölött, végre megadja magát. A laptól nem akar megválni, inkább eltűri a legrosszabb tárczákat, sőt végre megszokja az illető tárczairót, és önön magát rábeszéli, hogy annak mégis jónak kell lennie, különben a lap nem közölné dolgozatát. Egy eset különösen jellemző Valamelyik liberalis lap szerkesztőségének volt egy athleta barátja, a szerkesztőség azt találta ki egyszer hogy csináljunk ebből az athletából kiváló írókat. Az eszme nagy tetszésre talált, és az athletának megnyílt a tárczarovat. A publikum először bámult az újdonsült író tárczáinak gyarló voltán és az élelapok csodabogarak gyanánt közöltek azokból egyes részleteket. De a kitartás győzött: az olvasók végre megadták magukat és az athleta, par esztendői működése után a legjelesebb írók gárdájában említették.

Megfejtethetlen tehát a tünemény, hogy míg a közönség egyrészt a legjobb tárczát is kicsinyli, ha nem a lapok által nagygyátott írótól való, addig másrészt semmit sem törődik ezekkel a nagy írókkal, mibelyt nem az ő kedvenc lapjába dolgoznak. Mert ha törődnek, akkor például a Nemzet volna Magyarország legolvasottabb lapja, miután Jókai Mór ebbe ír leg többször. Mindenki tudja azonban, hogy a Nemzet nagyon szűk körben van elterjedve.

Mind Ezeket pedig azért kellett elmondanom, mert nagyon igaz a panasz, hogy a magyar hírlapirodalom rendkívüli fejlettsége mellett maga az irodalom nálunk egyre szegényebb lesz.

Kéves a maradandóság becsüvével és a valódi költői talentummal megírt alkotás, az írók lehetőleg beveszik magukat egy-egy újsághoz és sokszor halljuk ott a fülemüket csiripelni. Kalmár szellemű lapvállalatok a közönséget elrontották, mert elhitették vele, hogy szellemi szükségletet náluk minden olvasójuk teljesen fedezheti.

Delta.

TARKA-ÉLET.

A kis Zizikém reggel.

Reggel kora reggel van anyugvó város ébredezni kezd a messze tavolból szekérszörgés, s a piacra siető falusiak naiv egyszerű beszélgetése hallik. Kedves kis ablakomon virág illattal terhes friss nyári lég árad be, megtöltve az agglégényi rejtek minden zugát üde illatával.

En még fekszem, s nyitott szemekel ábrándozom. Gondolaim messze messze kalandoznak egy kedves szép barnaszemű tündérnel, . . . hogy, vajlon gondol e néha rám? vajlon vajlon . . .

Messze messze elkalandozó gondolataim közben a fejem felett az én egyetlen Zizim már a harmadik reggeli dalát énekelte kedvesen csicseregve a nélkül, hogy az ő rossz gazdájára reá ügyelt volna — felébredne s nyeki jó reggelt mendva vele diskurálna. . . . Ujra dalolni kezd csattog erősen s trillázik kedvesen, sokszor busan szólóingató, sokszor a mellőzésért kesergő éneke telve buval szomorúsággal, mert ma nincs hálás publikuma a csunya gazda még alszik lustálkodik és nem mondja, hogy jó reggelt kis Zizim, Zizikém, kedvesem.

Nem kérdi, hogy mint aludt Zizike s nem ad friss vizet és jó reggelt, hogy aztán kinyitva a kalit ablakát a kis Zizit kiereszse a szobába repdesni és kutatni. . . .

Mialatt mindezt mélabus dalában kifejez oda röppen a kalitka oldalához és oly bohókás kedvességgel sandit le reám nem érve a hosszú alvás okát, hogy majd elarultam éber létemet mosolyommal. A kis Zizike hatalmas trillával fejezte be concertjét, de eredménytelenül. A kis csacska bizonyosan azt gondolta, hogy a csunya rossz gazda tovább is alszik melyen csendesen.

A kalit oldalán hajtogatva kedves kis bohókás fejet jobbra balra nézegetett egyideig és egyszer csak eltűnt szemeim elől s a másik perczben vizessepek holtak fejemre, a kis Zizike furdott, hogy felocsolja rossz lusta gazdáját. . . . A máskor diszkreten furdó Zizike oly erősen izgett mozgott, repdesett kalitkájában, hogy a lehető legtöbb vizet reám preczkelhesse s vele felébresszen.

En daczára a vízözönnek, tovább is nyugton fekdtem. A kis Zizike kilepve reggeli furdójából, győzelme biztos tudatában kaczeran kacsinított le a rácsok között felém s képzelhetni, mily bájosan kedves volt, midőn nyugtogatva, hajtogatva jobbra-balra bohókás kis fejet s látta, hogy eddigi fáradsága hiábavaló. A másik perczben már ott csicseregett a kalit rácsánál kedvesen s kényeztető szavaimra kedves énekevel felett. Elláttam a kis Zizit mindennel: cukorral, kóporral s a mi fő, kinyitottam a kalit ablakát és ő átvette újra szokott birodalmát: szobámat.

Körül is repdeste mindjárt az összes volt. Elszántan röppent vissza a furdó kabinhoz. mitől én is megijedve rögtön felkeltem. ismerős helyeket, sietett a tükrökhöz és egy ott látott sárga kanárral diskurált sokáig, utoljára látogatába akart hozzá menni a tükrömögé, de a rossz tapetés fal nem engedte.

A divan díszére állított porcellán babákkal mulatott aztán tovább s midőn már mindent végig tekintett és repdesett kedvesen vállamra szállva, fülem kezdé csipdesni, miközben fejet arczom felé fordítva nézett, mintha csak egy kaczer nő kedveskedve nézne s kérdezné: szeretsz?

Anti bácsi.

Országos nyomdász-kongresszus.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, aug. 19.

Egy nap még s összesereglenek Magyarország összes könyvnyomdászainak képviselői városunkban, hogy megbeszéljék szakmájuk ügyeit, helyzetüket stb. s egyszersmind részt vegyenek a részvétellelkellemeljük a debreczeni nyomdászegylet jubileumi ünnepélyét.

Össze vagyunk forrva egymással, ünneünk tehát az ő kongresszusuk nekünk újságíróknak is: üdvözljük a sajtó derék munkásait, akiknek veritéke epenugy meglátszik a magyar irodalmon, mint az íróké, találják köztünk magukat jól: a város tőle telhetőleg igyekezni fog rajta, hiszen tárt karokkal fogadja önöket.

Isten hozott! Magyarország nyomdászai!

Az 1897. évi augusztus hó 20., 21. és 22-én Debreczenben tartandó országos nyomdász-kongresszus és jubileumi ünnepély

Sorrendje:

Első nap, augusztus 20-án.

1. Reggel 9 óráig a küldöttek és a jubileumi ünnep-ékekre érkezett vendégek fogadtatása az állomásnál s elszállásolása az ev. ref. főiskola és célra átengedett termeiben.

2. Kilencz óraker a küldöttek közt megállapodás a kongresszusra vonatkozólag a kollegiumban.

3. Fél 10 óraker gyülekezés a várossháza nagy tanácstermében, a küldöttek igazolása, a kongresszus megalakítása és megnyitása.

4. Déli 12 órától 1 óráig a debreczeni kerület, esetleg a kongresszus tagjainak csoportos lefényképezése Lengyel Lajos fényképésznel, főtér, a főposta mellett.

5. Egy óraker társas-ebéd az »Angol Királynd« szálloda éttermében.

Részvételi-jegy ára 2 frt, mely a rendező-bizottság minden egyes tagjánál megszereshető.

6. Fél 3 óraker a testületek gyülekezése az ev. ref. főiskola udvarán, onnét 3 óraker kivonulás a vasut előtti tere; az »Ébredés« dalkör ünnepélyes fogadtatása s bevonulása a főiskola előtti Emlékterbe, hol az »Ébredés« dalkör a Szózatot énekel s emlékbeszéd kíséretében megkoszoruzza az emlékszóbot. A megkoszoruzás után a dalkör énekel a Hymnust s az ünnepély ezzel az egyesületek szétoszlásával véget ér.

7. Az »Ébredés« dalkör tagjainak elszállásolása a főiskolában.

8. Este 7 óraker társas-vacsora a »Debreczen« sörcsarnokban (a várossháza szemből,) hol az idegen szaktársak, nemkülönben az »Ébredés« dalkör a debreczeni egylet vendégei.

E társas-vacsorára a helybeli szaktársak jegyeket válthatnak 1 forintért a rendezőség tagjainál.

Második nap, augusztus 21-én.
1. Reggel 9 órától déli 12-ig és délután 2 órától esti 6 óráig kongresszus a várossháza nagytanácstermében.

2. Este 8 óraker Jubileumi mulatság az »Ébredés« dalkör közreműködésével a »Margit«-furdó dísztermében mely alkalommal az egylet 25 éves története a férfi vendégek közt kiosztatik.

Harmadik nap, augusztus 22-én.

1. Reggel 9 órától a kongresszus folytatása és berekesztése.

2. Kongresszus után a város nevezetességeinek megtekintése.

3. Búcsúzás.

A rendező-bizottság.

Táviratok.

Apponyi a kormány ellen.

Budapest, aug. 19. (A »Debr.« ered. táv) Apponyi Albert gr. jászberényi választóihoz nyílt levelet intézett, amelyben tőle szokatlan élességgel támadja meg a Bánfiyt, Erdélyt s egyéb névtelen hősöket. A tavalyi választásnak államcsínynek mondja s állítja, hogy az ellenzéki választók most is érzik még

a hatalom bosszúvágát, kétségbevonja a mostani képviselőház többségének erkölcsi lét-jogát. Deák, Kossuth, Eötvös, br. Széchenyi gr. ellenében Bánffy, Erdély s egyéb névtelen hősök a sajtószabadságot szükségtelennek, — sőt károsnak tartják! Ez olyan neveléses lehetne, ha oly szomorú nem volna. Szólván a kompromisszumról, kijelenti, hogy ha a 16 § új ezüvége nem is jobb a réginel, és zavarosabb és ellenmondásokban gazdagabb is, nem csökkenteni az ellenzék sikerét. Azután reakcionáriusnak nevezi a kormányt. Bánffy-nak a szabadelvű pártban s Erdélynek a képviselőházban mondott hivalkodó beszédjére azt feleli, hogy minden ki m é l e t n é l k ü l felveti a kérdést: miért volna kompromisszum nélkül? Biztosan klotúr. A kiegyezésbe pedig ki tudja miként dönt a korona nem Bánffyval és társaival, hanem azok ellenére? Az ellenzék a szabadelvűpárt jeleivel kötötte meg. Szólván azután a tisztai nevelésről, melylyel bebizonyosodott, hogy a korona nem hisz a kormány hazugságainak. Immár hajlandók. A Bánffy-kormány késő órák lomha alvásának nehéz álma: de emelkedik már a Nap a lát-határon.

Merénylet Faure ellen.

Budapest, aug. 19. (A Debr. ered. táv.) P á r i s b ó l jelentik, hogy tegnap 10 per-czezel azután, hogy Faure elnök Pétervárra elutazott, a Boulevard Magenta egyik kioszk-fában a pályaudvar küzeleiben erős dörrenés hallatszott, mely a közeli ablakokat össze-törtte. A vizsgálat kiderítette, hogy b o m - b a m e r é n y l e t t ö r t é n t, mely két péklegényt meg is sebesített.

Bombamerénylet Konstantiná-polyban.

Budapest, aug. 19. (A Debr. ered. táv.) K o n s t a n t i n á p o l y b ó l jelentik, hogy a rendőrigazgatóság és a Ottomán bankba b o m b a t d o b t a k. Két nyugan embert elfogtak.

Budapest, aug. 19. (A Debr. ered. táv.) Konstantinápolyból jelentik, hogy az Ottománbank elleni merénylet tettesei a porta ellen is merényletet követtek el. A merénylet a nagyvezérséget a külügyminiszteriummal összekötő folyosón történt. A robbanás bezuzte az ablakokat. T ö b b e m b e r m e g s é r ü l t. Az utca rendkívül izgatott.

Budapest, aug. 19. (A Debr. ered. táv.) Konstantinápolyból jelentik, hogy a porta elleni merénylet sebesültjei közül 2 meghalt. Ugyan azon órában P e r á b a a n a Gala szarj-előtt két ö r m é n y szintén b o m b a t vetett Mindkettőt é l f o g t á k.

Konfliktus Bulgáriával.

Budapest aug. 19. (A Debr. ered. táv.) B e c s b ó l jelentik, hogy az csztrakma-gyar külügyi kormány Bulgáriával megszakítja ugyan a személyes összeköttetést, de ottlakó honfi társainkra tekintettel az állami értekezést fentartja.

Budapest, aug. 19. (A Debr. ered. táv.) K ö l n b ó l jelentik, hogy Ferdinand fejede-le m állítólag azért maradt Ru-zsukban, hog-n e k e l l j e n S z o f i á b a n t e g n a p a F e r e n c z J ó z s e c s á s z á r é s k i r á l y é r t t a r t o t t i s t e n i t i s z t e l e t e n r é s z t v e n n i e.

Bomba Szerbiában.

Budapest, aug. 19. (A Debr. ered. táv.) B e l g r á d b ó l jelentik, hogy N i s m e l l e t t l ö v é - s z e t i g y a k o r l a t o n e g y g r á n i t b o m b a f e l r o b b a n t s e g y k a t o n á t m e g ö l t.

Ujdonságok.

Lapok legközelebbi száma a hol-napra Szent István napjára, mint nemzeti ünnepre törvényhozásilag elren-delte nyomdai munkaszünet folytán szombaton f. hó 21-én délután fog megjelenni.

Felhívás a közönséghez.

Holnap érkeznek körünkbe Magyaror-szág nyomdászai, a kik teljes számban

kivonulnak délután a budapesti vonat-hoz, hogy imponzáns módon fogadják a budapesti könyvnyomdászok »É b r e d é s « d i k ö r é t. Velük lesznek a város többi egyletei is, valamennyien zászlók alatt. Felhívjuk tehát városunk lelke-sedni tudó közönségét, hogy minél na-gyobb számban jelenjék meg holnap délután a vasutnál, mert Debreczent a tudomány tette nagygyá, a tudományt pedig a könyvnyomtatás! Felhívjuk a házulajdonosokat, — l o b o g ó z z ó k f e l h á z a i k a t a h o l n a p i ü n n e p n a - p o n, mely az egész nemzetnek ünnepe s Debreczennek kétszeresen az! L e n g - j e n e k h o l n a p a z á s z l ó k!

A színház átalakítása. A D. R. U. ma reggel Argus alnév alatt hosszabb cikk-ben foglalkozik a színház átalakításának kér-désével a tanácsülés ötletéből. A cikk azon-ban tévedésen alapul, mert mi a kik egye-dül hoztunk tudósítást a keddi tanácsülésről, legjobban tudjuk, hogy ott nem a főjegyzőt szavazták le, hanem az ad hoc bizottság ja-vaslatát; ennek pedig a fejegyző nem is tagja, csak beteg testvére helyett adta elő szíveségből annak megbízásában tett eljárása eredményét. De a tanács az ad hoc bizottság javaslatát sem vetette el, hiszen Boczkó Sá-muel főkapitány s R o n c s i k Lajos ta-nácsnok csak nem szavaznak önmaguk ellen: csupán a költségek fedezése iránt leendő elő-terjesztés végett adatott vissza, hogy ez aztán a dolgot egy teljes esztendővel elodázta: az csakugyan tagadhatatlan. Meglepe, hogy a D. R. U. közleménye ellentétbe helyezi a főjeg-yzőt a tanács minden tagjával, holott abban a tanácsülésben a szóban levő kérdés felett szavazásra sem került a sor, hanem egyhan-gulag határoztak. Ennyit az igazság érdeké-ben szükségesnek láttunk elmondani.

A segesvári Petőfi szobor bizottság kérvénye. A segesvári szobor bizottság kér-vényt intézett a városhoz, hogy mivel a most felállított Petőfi szobrának költségeiből még 2000 frtnyi tartozása van fen, legyen szíves egy összeget a szoborbizottság javára kiutal-ványozni.

A mai tanács ülésből. A mai teljes tanácsülésben a f. hó 29-ikára kiűzött rend-kívüli közgyűlés tárgyait készítettek elő. Elő lettek készítve: a vasúti gégjavitó munkás telep átadásának tárgyán kívül a kereskedelmi minister átirata a Debreczen N. Váradi villam-vasut engedélyének egy évi meghosszabbítása tárgyában. H e v e s megye átirata a kezuti fa anyagok vasúti viteldija merseklése iránt. B o t o s Lajos erdész 500 frtos jutalom díjja telek eldarabolásvk, V e c s e y Imre és S i m o n Mihály szahadság meghosszabbítása iránti kérvénye.

Esküvő. Tegnap d. u. 5 órakor eskü-dött örök hűséget S c h n e i d e r József a győrszigeti olajgyár főkönyvvizsgálója K a t z Sarolta k. a nak K a t z Jakab városunk tekin-télyes polgára leányának. K r a u s z Vilmos főrabbi szép beszédben áldotta meg a frigyet. Az esküvőn jelen voltak R a s ó Gyula alispán. Veszpremi Zoltán, Csath Zsigmond, Dr. B a k o n y i Samu, dr. Popper Alajos, dr. Popper Mór stb.

A tanács és a nyomdász kongresszus. A nyomdászok országos kongresszusának f. hó 20., 21. és 22-iki ünnepére a tanács mai üléséből R o n c s i k Lajos kultur senator és B é s z l e r Károly árvaszéki elnök mint az iparügyek előadója küldettek ki a város képviselőtársaságának elhatározatát, hogy a kongresszus tartama alatt a városházán nemzeti lobogó fog lengeni.

Tízéves találkozó. Holnap n nagy nyomdász ünnepen kívül még egy kedélyes és családias összejövetel lesz a városban, a mely szintén igényt tart arra, hogy hirt ad-junk róla. A helybeli ev. ref. főgimnáziumban 1887-ben érettségét tett ifjak gyűlének össze, hogy a lefolyt tíz év után újra találkozzanak. Közülök állandóan Debreczeben laknak: dr

B r u n e r Lajos orvvs, J á n o s i Zoltán ev. ref. főgimnáziumi h. tanár és s. lelkész, L e n g y e l Kálmán kir. törvsz. jegyző, S i p o s György városi számtiszt s dr. T ü d ó s László ügyvéd, a debreczeni ev. ref. egyházmegye világi aljegyzője. Kívánjuk, hogy valamennyien viszontlássák egymást jól s mu-lassanak a tegnapi találkozón.

Kath. autonomiai választás Debre-czenben. A helybeli róm. kath. választó pol-gárokat alulírott bizottság tisztelettel értesíti hogy a kath. autonomiai kongresszusa a nagy-váradi egyházmegyéből küldendő világi kép-vielő megválasztására a szavazás f. hó 22-én vasárnap lesz a Theresianum róm. kath. arvaitézetben d. e. 9 órától 12-ig. d. u. 3-tól 6 óráig. Felkérjük kath. polgártársainkat, hogy ezen alkalommal minél számosabban megjelenni szíveskedjenek. Debreczen, 1897. aug. 19. Az öös bizottság.

Hivatal átvétel. Ma délután veszi át V é g h Gyula t. főkapitány a szabadságra menő B o c z k ó főkapitány hivatalát. Ezalatt a II. ker. kapitányságnál E r d é l y fogalmazó helyettesíti.

A szélhámos asszony. Tegnap irtuk meg, hogy K o v á c s Zsuzsanna asszony mint csapta be B u n d i nevű kupeczet. Ol-vasva ezt D e b r e c z e n i Lajos bejegyzett kereskedő és ismert hentes iparos is és eszébe jutott, hogy a mult héten le felpénzelt ő is egy asszonyt, ki magát H.-Bagosi asszonynak adta ki és 6 darab hízó disznóról beszélt ne-ki, amelyeket el is alkudott már, már este nem volt nyugta a dolog miatt s alig várta a reggelt, sietett a városházára megtudni, val-jon a jó asszony nem azonos-e az ő más ne-vet mondott H.-Bagosi asszonnyal és sejtelve nem csalta meg. Midőn ő a rendőrséghez be-lépett, jött az ügyes szedelgő asszony a rendőr orvosi vizsga szobából olyan ártatlan tekin-tettel, mintha kettőt se tudna szólni. Rögtön ő is megtette ellene a csalás miatt a feljelen-tést. Az asszony különben valószínűleg még több helyütt, természetesen mindenütt alnév alatt, követte el hasonló turpisságot. — csak az illetők restelik, hogy egy paraszt asszony tuljárt az eszükön és ezért ballgatnak.

Tudomásul. A m. kir. belügy mint tudatja hogy a Kassa Tornai h. érd. vasut r. t. által kibocsátott el-öbbségi részvény a köz-igazgatás egyes ágazataiban üzleti biztosíték képpen (Cautió) és bánat pénzül elfogadhatók

Tolvajlás. A vágóhid felé az uj földön levő tanyák e hó 17-én a komótkrszli fiokjából elloptak egy tarcsát amelyben 19 frt és egy csomó irás volt. A káros Zagyva Jozsefnét és Vári Sándornét gyanusítják a tett eiköve-tésével. A rendőrség megindította a vizsgálatot.

Életveszélyes ház. A város tulajdonát képezi a kis új utcán egy ósdi korhadt ház amelynek cserép tetőzete miuden perczen összeomlással fenyegetnek. Ma adta be a ta-nácsnak V é g h Gyula t. főkapitány ez om-ladozó ház közveszélyes voltáról a rendőri jelentést és kéri ebben a mielőbbi intézke-déseket.

Elkobzott egészségtelen sütemények. A piacot vizsgáló rendőr orvos 140 drb nemcsak élvezhetetlen de az egészségre káros hatású pek süteményt kobzott el és az azok gyártóját szigoruan meg is bünteti.

Ben Ali Bey beteg. Ezt a telegremmot kapta ma reggel Angelotti igazgató s ennél-fogve szomorodott szível tudatjuk minden szalmaözvegyei hogy pénteken és szombaton Ben Ali Bey — nem lép fel.

Az izr. hitközség Turai Farkashoz a következő sorokat intézte:

Tek. Turai Farkas urnak

Helyben.

Van szerencsénk tisztelettel értesíteni, hogy az új templom szertartási tárgyainak gyarapítására ajándékozott szép kivitelű ezüst serleget az előjáróság örömmel elfogadta és Önnek aldozat kétségéért és új templom iránt tanusított jó indulataért halás köszönetet sza-vazott. Az ezüst serleg immár mint a hitköz-

ség tulajdona a templom gondnokok gondozása alá helyeztetett.

A debr. izr. hitközség előjáró-ágának 1897. aug. hó 4-én tartott üléséből.

Kiváló tisztelettel

Reichmann
elnök

Burger
jegyző

* **A közokt. miniszter köszönete.** A tanácsülésben már a negyedik köszönő levelet olvasták fel, melyek valamennyijét a karánsebesi diákok annak idején történt derék és magyaros vendég szeretettel történt ellátásáért küldték. Ez azonban különösebben érdemli meg a figyelmet a többinél. Nevezetesen dr. De n g i János, kraszószerényimegyei kir. tanfelügyelő küldte benne a városnak a diákok ellátásáért a vallás és közoktatási miniszter köszönetét.

Századvégi asszonyok.

— Bemutalva a női kongresszus alkalmából a leány-gimnázium nagyobb dícsőségére. —

Debreczen, aug 19.

- Hol voltál édesem? Kérde a férj.
- Az asszony leteszi a kalapját.
- Sok mindenfelé.
- Elhiszem, hiszen reggel óta uem voltál itthon.
- Nyolcztól kilenczig a kávéházban ültem és olvastam a lapokat. Kilencztől tízig volt egy kis gyűlésünk, asszonyoknak.
- Szép.
- Előköltöm és nagy beszédet mondtam a nőemancipáció mellett.
- Képzem, nagy hatása volt.
- Volt. Tízötől tizenkettőig az egyetem hallgattam dr. Sörényit, a csillagászati mennyiségtanról tartott előadást.
- Érdekes volt?
- Meghiszem azt. Azután elmentem a közoktatási államtükhöz és hosszasan magyaráztam a számárnak, milyen rossz nevelési elvei vannak.
- Komolyan?
- A legkomolyabban.
- S aztán?
- Hazafelé jöttem. Képzeld, az uton volt egy kis kalandom.
- Kaland?
- Az. De felre ne érts.
- Micsoda kaland?
- Találkoztam a másik utcába egy aranyos kis fiuval. Három éves lehetett.
- Csak?
- Igen. Három éves. Gyönyörű kék szemű volt; nevetett rám, megcsókoltam.
- De igen.
- Képzem haju?
- Az.
- Pizskos arcú?
- Igen.
- Lyukas harisnya volt a lábauskáin?
- De még milyen lyukas?
- Pizskos nadrág volt rajta?
- Igen, igen. De miért kérdezel annyit?
- Mert, tudod-e, ki volt az a szegény fiucska?
- Ki?
- A mi Pistikénk!

Egy kis helyreigazítás.

Miskolcz, aug. 17.

Hentaller Lajos a »Budapesti Hirlapban« egy érdekes eseményt ír le a szabadságharcnak oly sok és nagyszerű vitézi tettei közül. Megjelenik ez a »Debreczen«-ben is.

A rövid elbeszélés címe: »Sáfrány tüzemester.«

Az elbeszélésben az van előadva, hogy Sáfrány tüzemester Harsány körül a Pöstenberg parancsára egy ágyújával megátolta a muszka baderó előnyomlását. — A vitéz tüzemester Hentaller Lajos után a »Debreczen« is Sáfrány Sámuelnek írja. Illő do-

lognak tartom, hogy szabadságharcunk hőseit igaz nevükön ismerjék azok, kik tetteiken lelkesülni fognak még valaha. A híres tüzemester Sáfrány Mihály és nem Sámuel. — 1848-ban a miskolci ev. ref. liceumban (még akkor így hívták a főgymnáziumot) diák volt és rá volt bízva a grammatisták tanítása, mely osztály a mai gimnáziumi első osztálynak felelt meg. En is tanítványai közé tartoztam, Szeremley Lajos, Lőrincz Dániel, Lengyel Gusztáv, K. Papp Lajos, Chyk Imre, Garas Bertalan stb. tanulóársaimmal, kik tanui lehetnek állítom igazságának. Sáfrány Mihály abban az évben többször betegeskedett; de azért az iskolai év bevégezése után odaállott azok közé, kik életök és vérök felajánlásával bizonyították be, hogy hazája szeretete első kötelessége minden igaz magyarnak.

Sáfrány Mihály középtermű, de meglehetősen vékony testalkatú fiatal ember volt; talán épen gyenge testalkata miatt lépett a tüzerek közé, mint azt 1848-ban többen is tették, kik sem a folytonos lovaglásra, sem a folytonos gyaloglásra nem mertek vállalkozni.

1849-ben épen a Harsány melletti kém-szemle után következő napon, július 25-én volt a zsolczi csata, melyet én a tetemvári pinczék középső sorának felső részéről néztem. A muszka hadsereg városunk keleti oldala mellett a szántóföldeken állott, a magyar hadsereg pedig Felső-Zsolcztól Alsó-Zsolcra felé terült el.

A muszka ágyui közül egy a Sajó hidja déli oldalán volt felállítva és ebből bocsátgatták azokat a rakétákat, melyekkel sikerült felgyújtani a felső-zsolczi állást és korcsmát. A magyarok ágyui a tűz miatt a töltésről a Felső-Zsolcra északi részén eső fák közé vonultak és onnan golyóik egész a város végéig jöttek.

En is rejtegettem egyet a büszkebökörban.

Már akkor beszéltek a miskolcziak, hogy a fát mögött levő ágyukat Sáfrány Mihály irányozza. Azok közül egy párban kárt is tehetett; mert az ágyuk a Sajó partjától hátrább vonultak. Azt mondták, hogy egynek a kerekét lötte el.

Arra világosan emlékszem, hogy a Sajónak Palfalvához közel eső partján huszárak vonultak felfele vagy azért, hogy átjőjenek a Sajón, vagy azért, hogy a muszkanak a vizen átkelését megakadályozzák. Ezek a Sajóna, találkoztak egymással. Arra nem emlékszem, hogy lövődöztek-e egymásra; de azt tudom, hogy ez a támadás meghiúsult. Melyik volt a támadó és melyik a támadás meghiúsítója arra sem emlékszem. Megjegyzendő, hogy én ezen csata alkalmával még nem töltöttem be életem tizenegyedik (11) évét; tehát azt nem értem fel észszel, hogy jegyzeteket tegyek; de abban az időben és még azután 10—12 évvel is keservesen megalkoholhatott volna az, akinél a szabadságharcra vonatkozó jegyzetnek találtak volna.

Ezen a napon sem a magyarok nem jöttek át a Sajón, sem a muszka nem mentek át azon. Este a muszka a szelesi-kertek mögött levő szántóföldeken táboroztak.

Más napon alig birta az előjáróság megakadályozni, hogy a muszka Miskolcztól fel nem égettek. A csata után való éjjel ugyanis egy pár elesett muszka a mező levő szalmával vagy szénával borították be és azt meggyújtották. Valami csavargók vagy vásott sühanczok tehettek; legalább az a hír volt elterjedve a városban.

A harcban elesett honvédek Szathmáry Király Pal, a későbbi tornai főispán temettette el. Később ezeket ugyan ő összeszedette és Felső Zsolcra északi végén a töltés mellett abba a sírba tette, mely fölött a Dalström által készített emlékmű ma is hirdeti, hogy ott szabadságharcunk nevelten hősei nyugsznak. Ott voltam az emlékmű teleplezésén is 1867-ben.

Sáfrány Mihály később imolai, majd visnyói lelkeszsé let Ma is vékony terméti; igazi lelkeszséhez illő szelidség és jószág ömlik el arzán. A ki multját nem ismeri, nem mon-

daná, hogy ő már a szabadságharcban részt vehetett; alig látszik hatvan évesnek, pedig már a hetvenes években lehet.

Az öreg tisztelendő ur is azok közé tartozik, a kik nem szoktak dicsekedni régi hőstetteikkel. Azt hiszi, hogy ő csak szent kötelességét teljesítette; ez pedig nem lehet dicsekvés tárgya. Vagy talán abban a nézetben is lehet, hogy a mostani osztrák világban bünül tulajdonítják neki a magasabb körök önfeláldozó hazaszeretét.

Szabadságharcunk történetének tisztázásához jó volna megszólaltatni az ilyen hiteltelre méltó szemtanukat és közreműködőket. Akkor legalább nem követnenek el az egyes jelenetek megírói olyan hibákat, hogy a korszorura érdemes hősök neveit hibásan adják át az utókorunk.

Hentaller Lajos, a maga jószándékából írott tarczájában meg egy másik hibát is követelt el. Ezt írja ugyanis: »A magyar vezér nagyon sietett. Már július 23-án tovább akart indulni Miskolcra, hogy Ábránynál átkelhesen a Tiszán.« Ebben az a tévedés van, hogy Ábrány a l nincsen Tiszán, sőt más nagyobbacska folyó sem. Ábránytól akár keletre, akár délkeletre még sok község határára kell keresztül mennünk, ha a Tiszához akarunk jutni. Ha pedig épen az Ábrányon keresztül vezető töltésen akarunk Miskolcra menve a Tiszához jutni, akkor gyalog majd egy napig mehetünk, míg a Tiszához érünk.

Rövid helyre igazításommal csak egy homokszemet akartok vinni ahhoz az oltárhoz, melyen a régi hősök emlékeik áldoznak azok, kik szent kegyelettel lebbentik fel olykor a fátolt azokról a csekélyeknek látszó, de mégis jellemző jelenetekről, melyek szabadságharcunk másfélve tartama alatt ezrel fordultak elő. Városunk idősb emberai előtt ismeretesek az általam elmondottak. Milyen szép volna, ha ezek is segítenének felderíteni azokat az eseményeket, melyeknek számtalan voltak, melyekre világosan emlékeznek!

Porcs János.

A történelem szfinksze.

Ma utazik Faure Félix a francia flottán Pétervárra s e napon nevezetes évfordulót ünnepel az orosz nemzet. Akkor lesz kétszáz éve annak, hogy Oroszország helyet foglalt az európai államok sorában. Nagy Péter csár ugyanis 1697. aug. 18-án hét moszkvai által kísérve Saardam vagy Zaardam holland városkában partra szállt s onnan inkognitó az amsterdami hajógyárba beszegődött munkásnak, hogy megtanulja a hajóépítés mester-ségét s ezzel azt a hatalmas kolosszust, a melylyé Oroszország az egyesítés után vált, összekösse Európával.

Minden uralkodónak van az uralkodás passzióján kívül még egy kézműves foglalkozása is. Az egyik cipész, a másik asztalos, a harmadik lakatos, de egyiknek mestersege sem volt az országukra oly áldáshoz, mint Nagy Péter csáré, aki az utatlan rengeteg átszelő hatalmas folyamokat egy egész hajóármádiával szerelte föl s ezzel megtehető azt, a mit egyik elődje sem, hogy országának határait megnyitotta a nékül, hogy azért a katonaságot az ország belsejébe koncentráltá volna.

Ez a két század a Saardamban történt partraszállástól a mai napig, a legcsodálatosabb karriér, a mit egy nemzet ennyi idő alatt elért. Igaz ugyan, hogy az egymással harcban állott királyságokat és hercegeket Nievszki Sándor fia, Dániel már egyesítette s megalapítván a moszkvai nagyfejedelem-séget, megvetette a mai Oroszország alapját, de négy évszázad telve orgyilkossággal, testvergyilkossággal, palotaferradalmakkal kellett, hogy elteljen addig, míg végre Nagy Péter csár elfogta, hogy Oroszországnak nem lehet más missziója, mint a minő a többi állam s kezdte meghonosítani az európai világfelfogást. Maga még fakunyhóban lakott s még 100 évvel utóbb is II. Katalin, az anhalt-zerbiti hercegnő egy kis deszkabódéval cserélte fel a duodecz német hercegi palotát, de abban

a deszkapalotában kétszáz éven át a világ legelső diplomatai rezideáltak. Mikor Európában a veszifali béke egy új fogalmat teremtett meg t. i. a kabinet politikát, Oroszországban a csárok fentartották magok számára a teljes hatalmat s olyan öntudatosan, olyan kerülhetetlen következetességgel munkálkodtak azon, hogy Oroszországot Európa diktátorává tegyék, a mi példátlan azelőtt is. azóta is.

I. Péter csártól a mai napig nem volt egy uralkodója Oroszországnak, a ki vesztett volna akár harcban, akár egyéb módon (Besszarabiát, melyet visszavettek, nem számítva), egy talpalatnyit is az orosz területről. Egy semmi, egy legenda, sőt még az sem, egy hazugság, a mit valamelyik ügyes tömeg fanatizáló elhitetett a szlávokkal, hogy t. i. Nagy Péter csár végrendeletileg hagyta meg születendő utódainak, hogy a konstantinápolyi Aja-Szofíára tüzzék ki ismét a kettős keresztet, két évszázadig elégséges volt s elég ma is, hogy 83 millió orosz allandó fanatizmusban tartson.

Pedig hát mi egyéb nekik Konstantinápoly Hekubánál s ma a hitelenség korszakában az apostoli misszió sem olyan csabító, hogy nemzeteket birjon ujjíteremteni. — Az orosz-török háború krónikásai csodás dolgokat jegyeztek fel erről a lázról, mely az orosz hadsereget a legördülőbb kartácsütésben is fenntartotta s nincs talán hazugság, mely annyi vert követelt volna, de e mellett jövedelmezőbb lett volna, mint Nagy Péter költött végrendelete. Ma már az oroszoknak sem politikai, sem stratégiai tekintetben nem volna valami különös fontos pozíció Konstantinápoly. Ezt maga a kormány is tudja s a Dardanelláknál sokkal fontosabbnak és értékesebbnek tartja a perzsa öböl s az egész Balkán-nál Kelet Ázsiát, de azért hű marad kétszáz éves tradíciójához.

Az egész világon költséges és neveléses komédia a militarizmus és a hadsereg. Egészen magától fog összeomlani, mert nincs összetartó ereje, amalgamizáló eszméje. Németország, mely a drilben első helyen áll, ma meg a francia-német háború emlékeiből táplálkozhatván, ezt nem érzi annyira, mint a többi állam, de ezek nagyon.

A dinasztia iránti hűség ma már, akár milyen államfentartó fontosságú is, nem elegendő arra, hogy milliókat vigyen a halál elé s a nyugot-európai hadseregekben mindinkább elharapózó szocializmus valami internacionális törekvéssel váltotta fel a hadseregben is a hazafias érzést, Franciaországban és Angliában a katonaság megszűnt kaszt lenni, Németországban és nálunk még most is az s Oroszországban ezután fog az lenni. Az orosz hadseregnek meg van még az összetartó és fanatizáló eszméje: a szláv eszme, a jövő történelem szfinksze.

Amióta Nagy Péter csár Konstantinápolyt tüzte ki az orosz fegyverek hódítási céljának azóta Európa kezd ismét két részre szakadni, mint két részre szakadt másfél évezreddel ezelőtt, mikor Nagy Konstantin császár megalapította a Kelet római birodalmat. — Még 1453. óta, mikor Mohamed szultán Konstantin császárt és vele a görög uralmat megölte a Boszporusnál, ez a kettészakadás meg nem szűnt, csakis formát változtatott. A görög szellemet felváltotta szláv. Iván Bizanczba ment koronát kérni s az orosz uralkodói családban éveken át tradíció volt, hogy Bizanczból vegyének maguknak feleséget. Kezde a kétélyű sasos orosz czimertől a Kremlig, minden görög mintára készült s mikor Konstantinápoly megszűnt a keleti kereszténység központja lenni, azzá lett Moszkva és utóbb Pétervár. Kezdetben, míg a moszkvai fejedelemség meg nem alapított, szó sem lehetett szláv eszméről, mert addig egységes orosz nemzet nem létezett. De mihelyt Ntevszki Dániel beleül a moszkvai nagyfejedelmi székbe, megkezdődött az a csodás, de öntudatos átalakulás, mely első apostolát Nagy Péter csárban találta meg. Azóta az egész ország politika s egész Kelet-Európa mozgató és éltető eleme ez a szláv eszme.

A középkorban, mikor a kereszténység

fénykorát érte, amikor a pápa hatalma korlátot nem ismert sem az iskolákban, sem a csatatéren, sem a szivekben, a kereszténység szétérté a nemzetek határait s a különféle nemzetiségű állampolgárok találkoztak és testvérek lettek a közös kereszténységben. Akkor képzelhető volt, hogy valaki egyetlen egy államnak polgára sem volt, de az, hogy valamely vallásfelekezethez ne tartozzék, az képzelhetetlen. Mikor a kereszténység kezdte elveszíteni ezt az univerzális jelegét, akkor a nemzeti társadalom ereje növekedett s a XVII. századtól kezdve az volt lehetséges, hogy valaki semmiféle vallás kötelékébe sem tartozott, de az képzelhetetlen, hogy valamely államnak polgára ne legyen.

Mint hajdan a keresztény vallás, úgy ma a szláv eszme kezd universalis lenni s ez töri össze az országok határait. Ma vannak svéd, dán, német, osztrák, magyar, szerb, bolgár, török, román s ki tudja meg minő uralom alatt álló szlávok, akik azonban magukat szláv voltuknál fogva mind testvéreknek tartják. — Ezért nem lehet a szlávok ellen küzdeni, mert a f a r k a s mindenütt benn van az iskolában.

Nincs olyan assz miláló faj, mint a szláv. Ahol egyszer ez megyeti a lábát, onnan többé ki nem megy. Millió meg millió karral kapaszkodik be mindeobe, amihez csak hozzáférhet s három évtized alatt — néha még annyi sem kell — eiszlávosit mindent. A szlávoknak van valami romantikus fénye, amely maga elé vonz mindent, még természetes ellenségeit is. Ausztria-Magyarország, Németország, Franciaország egyaránt versenyez az orosz szövetségért, pedig tudja, hogy a fehér csár elfogadja valamennyit és kijátssza valamennyit.

Oroszországban mind ez ideig nem volt forradalom s olyan forradalom, a minő volt például a francia vagy az angol, az ott képzelhetetlen is. Egy évszázaddal hátrább van Oroszország, mint Európának többi — nem szláv — nemzete, de politikai tekintetben mindig a középkorát éli. Mikor Turgenyev Ivan, Herzen Sándor, Bakunin Mihály a saját társalmányu politikai radikalizmusukkal fellelétek, kard helyett tollal s hadseregek helyett röpiratok áradatával, akarták hazájukat bevinni az európai szabadság sánczai közé. Még a forradalom is, a mit csináltak, más volt, mint egyebütt. I. Sándor már alkudozott velük s II. Sándor a velük kötött paktum alapján szabadította fel a jobbágyaságot, ami tulajdonképen senkinek sem kellett, a jobbágyoknak legkevésbé. Ők voltak a legelégedetlenebbek azzal, hogy ezentul maguknak kell a kenyéruket megkeresniük. Azt sem lehet mondani, hogy az orosz szellem nem fogékony az európai eszmék iránt. II. Katalin, I. Sandor és II. Sándor egészen francia udvart tartottak, de azért megmaradtak a legintenzívebb szlávoknak s mindegyiknek volt egy-egy török háborúja a mohamedán rabszágban szinylődő szláv testvérekért. Panszláv volt valamennyi, pedig ez csak háromnál volt kiáltó, Nagy Péter-nél; I. Miklósnál és II. Sándornál. Ez az intenzív szláv dinasztia az ereje a szláv-ságnak, ez az a nap, amely virágot fakaszt és gyümölcsöt érlel mindenütt, ahol szláv népfaj lakik.

Több mint száz millió ember van szláv uralom alatt, mindenütt szegény, mindenütt visszamaradt s mindenütt elégedett. A legkényelmesebb alattvalók a világon, mert nincs más vágyuk, mint az, hogy a szláv eszme erősödjék. Olyan irányu politikások, mint volt a hatvanas években Akszakov, a nyolcvanas években Ignatiev, legutóbb Hitrovo és Pobjedonoszev, a kiknek egyedüli céljuk, vágyuk és reményük a szláv eszme fejlesztése, erősítése és terjesztése. Magyar, német, angol vagy francia eszme olyan értelemben, mint a szláv eszme nincs; nincs pan-latin vagy pangermán eszme sem. Ez csakis a szlávok találmánya, az ő fegyverük, az ő erejük titka, az ő győzelmi biztos záloga. Ez a szláv eszme fogja átalakítani a jövő történelmet, ez a jövő történelem szfinksze.

Bernát Ottó.

Szeless Adorján itthon.

Debreczen, aug. 19.

Szeless Adorján, aki a Hentzi-szobrot a levegőbe akarta röpiteni s akinek a merényletéért, hogy a büntetést elkerülje, külföldön kell bujdosnia, a múlt héten Budapesten volt. Természetesen a legnagyobb titokban tartózkodott itt, látogatásáról a rendőrség nem tudott, mert mindenestre itthon marasztalta volna az olyan régen idegenbe bujdosót. Mint hírlík, hétfőn utazott el a fővárosból anélkül, hogy felismerték volna itt tartózkodása ideje alatt.

Szeless Adorján július hó harmadikán érkezett Párisból Budapestre. Egyik barátjának folyó hó negyedikén levelet írt, amelyben arra kérte, hogy jöjjön el a Báthory-kávéházba a hatodikáról hetedikére forduló éjjel, ahol a kecskeméti-utczára nyíló ajtó mellett a jobb oldali asztalnál log ülni. Szeless nem várta be azonban barátját, hanem levelet hagyott ott részére, melyben arról értesíti, hogy kénytelen elmenekülni, mert azt véli, hogy az ugynevezett Bomba-korcsma tájékán egy belvárosi rendőrtisztviselő felismerte.

Szeless Adorján azért jött Budapestre, hogy az ügyésznél jelentkezék. Több barátja, kivél Budapesten találkozott, lebeszélte erről a szándékáról. Szeless a baráti tanácsnak engedett s folyó hó tizedekén elutazott Budapestről.

Szeless Etelka, kinek a koronaherceg-utczában tőzsdéje volt, szintén elutazott Budapestről. Valószínű, hogy Szeless Adorjánal utazott el.

KOZGAZDASÁG.

Sertésvásár.

aug. 18

Kőbányai sertés piac. Szerbiai: Nehéz dáronkint 320 kilogrammon feüli sulyban) 00—56 krajczárig, közép (páronkint 250—260 kilogramm sulyban) 55—56 krajczárig könnyü (páronkint 220 kilogrammig terjedő sulyban) 54—55 krajczárig.

Sertéslétszám: 1897. évi aug. 16-ik napján volt készlet 30.503 darab, 1897 aug. hónap 17-ik felhajtattott 242 drb, 1897 aug. hónap 17-ik napján elszállított 308 drb 1897 aug. hónap 18-ik napjára maradt készletben 30.437 drb. A hizott sertés üzlet-rányzata élénk.

Budapesti gabonátőzsdé.

aug. 18

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései a következők

B u s a	kilós	Ar 100 kg.	kilós	Ar 100 kg
Bánsági ó	76	—00—00	80	00.00—00.00
» »	77	—00—00	81	00.00—00.00
» »	78	—00—00	82	— — — —
Tiszavidéki ó	79	—00—00	—	12.55—12.60
» »	76	12.15—12.25	80	— — — —
» »	77	12.30—12.35	81	12.60—12.65
Pestvidéki ó	78	12.40—12.45	82	12.50—12.55
» »	79	12.50—12.55	—	— — — —
» »	79	12.10—12.20	80	— — — —
Fehérmegyei ó	76	12.25—12.30	81	— — — —
» »	78	12.35—12.40	82	12.55—12.60
» »	79	12.45—12.50	—	12.55—12.60
Bácskai ó	76	12.15—12.25	80	— — — —
» »	77	12.20—12.35	81	00.00—00.00
» »	78	12.30—12.45	82	00.00—00.00
Észak magy	79	— — — —	—	— — — —
» »	78	— — — —	80	— — — —
» »	79	— — — —	81	— — — —
		Min. hekt.-ben	Ar kilógram	
Rozs elsőrendü uj		70—72	8.55	8.65
» másodrendü »		— — — —	8.50	8.55
Árpa takarmánynak »		60—62	5.80	6.50
» égetni való —		62—64	6.80	7.80
» serfözdei —		64—66	8. —	8.10
Zab — — — — uj		39—41	6.30	6.40
Tengeri bánsági — uj		— — — —	4.95	5. —
» más nemü »		— — — —	4.35	4.35
Repce bánsági		— — — —	12.20	13.00

HOFFMANN és TÁRSA

KÖNYVNYOMDÁJÁBAN
DEBRECZEN, főpiacz, a főpostával szemben

mindenfélé
Ügyvédi, bírósági és végrehajtói
NYOMTATVÁNYOK

következő olcsó árszámítás mellett kaphatók:

100	iv	Arverési jegyzőkönyv	70	kr.
100	..	200 pld Arverési hirdmény	70	..
100	..	200 .. Rendelvény	70	..
100	..	Biztosítási végrehajtási jegyzőkönyv	70	..
100	..	Kielégítési végrehajtási jegyzőkönyv	70	..
100	..	200 pld Nem szorgalmazás	70	..
100	..	400 .. Kézbesséti iv	70	..
100	..	200 .. Igény felhívás	70	..
100	..	Végrehajtási jegyzőkönyv	70	..
100	..	200 pld Ertesítvény hasznabér'etről	70	..
100	..	200 .. Ertesítvény	70	..

Raktáron nem lévő nyomtatványokat hasonló olcsó árban készítünk el.

Levélbortékok

a következő olcsó árban kaphatók:

44	H2.	Jó, zöldes levélborték czégnomással	2	200 pld
44	V2.	Jó, szürke ..	2	..
44	BB.	Jó, kékeszürke ..	2	200
144	GFL.	Erős, recézett világos sild levélborték czégnomással	2	40
144	LGL.	Erős, narancssárga levélborték czégnomással	2	45
44	AM.	Erős, szürke levélborték czégnom.	2	40
44	AB.	Erős, világos szürke levélborték czégnomással	2	45
144	JED.	Erős, kékes szürke levélborték czégnomással	2	50
44	OGS.	Erős, sárga levélborték czégnomással	2	50
44	RG.	Igen jó világos kék, erős levélborték czégnomással	2	50
44	GK.	Igen jó erős kékes erős levélborték czégnomással	2	55
44	AF.	Finom vil. sárga levélborték czégnom.	2	60
Jute	S.	Erős jutte borték czégnomással	2	65
244	A	Cellulose igen erős Cellulos sárga levélborték czégnomással	2	70
244	CG.	Cellulose. Igen erős Cellulos világos hamuszín levélborték czégnomással	2	70
44	D.	Cellulose. Igen erős Cellulos világos zöld levélborték czégnomással	2	70
144	BB.	L. gfinomabb fehér levélborték czégnom.	3	60
B. 46		fehér okmány levélborték czégnomással	4	50
46	P.	Erős barna okmány levélborték czégnomással	3	..
41	Patent.	Erős barna nagyobb okmány levélborték czégnomással	9	50
		Erős szürke okmány levélborték czégnomással	3	80
91	AV.	Na y Extra vastag patron levélborték czégnomással	9	50

Egyébb nyomtatványokat hasonló olcsó árban készítünk el.

Irodai papírok

rendkívüli olcsó árban kaphatók:

Kiloz.	Nagyság	100	1000
		iv	iv
		kr.	frt
7/10	10 Finom simított fogalmazó papír, középerős	34+42	24 2.20
7/10	12 Finom simított fogalmazó papír, erős	34+42	29 2.70
E. gs.	10 Finom kék simított fogalmazó papír, középerős	34+42	30 2.65
E. gs.	12 Finom kék simított fogalmazó papír, erős	34+42	34 3.20
7/10	10 Finom simított fehér irodai papír, középerős	34+42	40 3.90
7/10	12 Finom simított fehér irodai papír, erős	34+42	50 4.80
7/10	14 Finom simított fehér irodai papír, igen erős	34+42	60 5.80
7/10	16 Finom simított fehér irodai p-pír, vastag	34+42	75 7.-
7/10	16 Le gfinomabb fehér minster-papír	34+42	1.- 9.-

stb., stb., stb.

Elfogadunk marhát vagy juhát telelésre

és adunk helyet és szalmát ingyen és takarmányt részben vagy a megalkudott árban.

Együttal kiadó Alvas-Felsőfalusi bérezen 3000 hold bükk magtermésünk sertés részére.

Értekezhetni Sárköz-Ujlakon (Szatmármegye.)

Lázár Testvéreknél.

Az Eperjesi Népbank kályhagyára

ajánlja tiszta fehér és teljesen tűzáll anyagból készült fehér, továbbá színes, német, chamois- és majolika

cserépkályhát

valamint diszes kandallóit, kandallós kályhát és takaréktűzhelyeit, melyek ez iparágban első rangot foglalnak el és számos elsőrendű kitüntetésben részesültek.

Jutányos árak mellett

a legszolidabb és legpontosabb kivitel biztosítatik. A kályhák felállítását a saját kipróbált szakavatott állítónk végzik. Egész épületek kályhaberendezését telemes árendményen vállaljuk el.

Főraktár Eperjesen.

Bizományi és mintaraktár Debreczenben

Kovács Gyula vaskereskedő urnál

Nagy-uj-utca szegletén a Bika szálloda mellett

Kész felállított minta kályháink ugyanott megtekinthetők s a raktárról kiválasztott kályhák kívánatra azonnal felállíthatnak.

Az ezredéves országos kiállításon állami éremmel kitüntetve!

1. rendű kitüntetés

LESZIH MIKSA utódai

SZILÁGYI és DISKANT gépgyára és gazdasági gépraktára
MISKOLCZON, Leszih-féle ház. (Alapított 1863. évben.)

Ajánlja saját készítésű különféle nagyságú és szerkezetű m. kir. szab. falmozott LESZIH-féle VICTÓRIA terményroszait, kombinálva székölővel vagy anélkül, elismert székölővel, legjobb és legerősebb szerkezetű becsajtott, viaszajtott, kutszivattyút; legújabb szerkezetű egyes és kettes skett, Howard-féle aczéboronát, cséplőgép trieur sib gazdasági gépeit.

Raktáron tartjuk Hofferr és Schrantz világhírű elismert kifiző gazdasági gépeit. Szakszerű és közvetlen saját vezetésnek alatt készítünk s állítunk mindenféle gyári berendezést, különösen mű és székölő malmok felszerelését, malomgépek készítését, hengerek készítését, rovátkolását, mindenféle malom- és székölő, petróleum-, gőz- és benzinfelszereléseket. Cséplésre ajánlunk legalkalmasabb, legolcsóbb és tűzmentes BENZINLOKOMOBLOKAT.

A Prágai rosták versenyén legelső és legmagasabb kitüntetést VICTÓRIA terményrosztánk nyerte!

Nyomatott Hoffman és Tarsa könyvnyomdájában Debreczenben, főpostával szemben.